

HÍREK BATTHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ HERCEG (1870–1931)

KÖPCSÉNYI KÓRHÁZÁRÓL¹

A szöveget és annak digitalizálását ellenőrizte: Gazda István

Egy nemes gondolkodású magyar főúr, Batthyány László gróf dr. 1902-ben köpcsényi kastélya mellett remek berendezésű kórházat építtetett, ahol mindenkit ingyen gyógyítanak. A nagy betegek száma állandóan 30–40, a bejáró betegek száma pedig évenként eléri a hatezret. Az egész vidéken áldják a fiatal grófot, aki maga gyógyítja a betegeket, s aki a kórházra évenként 200.000 koronánál többet költ. A minap végezték a kórházban az ötezredik sikertelen operációt, s mint tudósítónk írja, ezt az alkalmat felhasználta Frigyes királyi herceg felesége, Izabella királyi hercegasszony arra, hogy a gróf nemes törekvései iránt való rokonérzésének kifejezést adva, meglátogassa a kórházat. (...) Megtekintette a kórházat, amelynek tisztaságáról és kényelmességéről elragadtatással nyilatkozott.

*

NÉHÁNY STATISZTIKAI ADAT²

1904: az ambuláns rendelésen ellátott betegek száma: 3269
az operáltak száma: 194

1905: az ambuláns rendelésen ellátott betegek száma: 5442
az operáltak száma: 381

1906: az ambuláns rendelésen ellátott betegek száma: 5537
az operáltak száma: 398

1913: az ambuláns rendelésen ellátott betegek száma: 5664
az operáltak száma: 311

*

A KÖRMENDI HERCEG-ORVOS KITÜNTETÉSE³

---

¹ Forrás: Batthyány László gróf kórháza. = Budapesti Hírlap, 1907. jún. 25. p. 9.

² Forrás: Landeskrankenhaus Kittsee (1902–1992). Verein „Freunde des Krankenhauses Kittsee”. Kittsee, 1992.

³ Forrás: A körmendi herceg-orvos kitüntetése. = Vasvármegye, 1916. szept. 1. p. 3.

A körmendi hitbizomány áldott lelkű főúráról, herceg Batthyány-Strattmann László dr.-ról már akkor legendák jártak, amíg Köpcsényben székelt és gyógyította a szenvedő szegények ezreit. Ott hatalmas modern kórházat tart fenn, amelyet szinte kétszeresére bővített ki a háború kitörésekor és azt a hadvezetőség rendelkezésére bocsátotta. A hercegorvos néhány hét óta a körmendi várkastélyban időzik. Nem pihenés, szórakozás céljából, mert valahányszor idelátogat, ez megváltást jelent a környék szerencsétleneinek, akik előtt állandóan tárva-nyitva a hercegi várkastély kapuja. A herceg-orvos itt is gyógyít, s nemcsak orvosi tanáccsal látja el a nincstelen szenvedőket, de orvossággal, és aki rászorult, anyagi segítséggel is. Ezt a páratlanul gyönyörű, emberszerető munkásságot jutalmazta most a koronás király, amikor dr. Batthyány-Strattmann László hercegnek a katonai egészségügy körül a háborúban szerzett kiváló érdemei elismeréséül a Vörös Kereszt hadiékítményes első osztályú díszjelvényét díjmentesen adományozta. A királyi kitüntetésről szóló kéziratot a hivatalos lap tegnapi száma közli.

*

BATTHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ HERCEG ORVOSI RENDELŐJE A KÖRMENDI VÁRKASTÉLYBAN⁴

Ezer és ezer holdas dominiumoknak ura, hercegi koronával ékeskedik, a történelmi osztálynak minden kiváltságos előnyét élvezhetné – és a hatalmas vagyonnak, hercegi palástnak összes előnyét arra használja, hogy szolgálhassa szenvedő embertársait, enyhítsen azok baján, nyomorán, kiknek nem adatott meg a mód és lehetőség gyötrelmek nélkül átévezni a földi lét vizén. Még híre-hamva sem volt a világfelfordulásnak, Köpcsényben a modern kor minden vívmányával felszerelt pazar kórházat rendezett be, amelyet a háború kitörése után a hadsereg rendelkezésére bocsátott, és azt egyidejűleg kibővítette. Békében és háborúban a szenvedő emberiség ezrei fordulnak meg ebben a kórházban, ahol a hercegi korona viselője maga kezeli a legszegényebb népet. Ápolási költség, patikaszer fizetése ismeretlen valami a köpcsényi hercegi kórházban, sőt a bajából kilábaló beteg, ha arra rászorult, útiköltséget is kap. (...)

Akik ismerik közelről a körmendi hercegi kastély aranyemberét, nagyon jól tudják, hogy szinte határtalan szerénysége irtózik a nyilvános szerepléstől, s mi sincs inkább terhére, mint munkásságának elismerése, méltatása. S mégsem hallgathatjuk el azokat a megható jeleneteket, amelyek nap-nap után lejátszódnak a körmendi várkastély királyian pompás termeiben. Ott, ahol egykor a nemzet felsőbb ezreinek kiválasztottjai és koronás főek adtak egymásnak találkát unaloműző, pompás szórakozásra, egy európai hírű tudós orvos mezítlábas szegény szenvedőket fogad és gyógyítja őket, ellátja őket az orvosi tudomány segítségével, gyógyszerrel, anyagi segítséggel és legendás hírének, tudásának olyan balzsamos varázsával, mely talán többet segít minden tudománynál.

*

1923-ban ünnepelte ezüstitálkodalmát, házasságának 25. évfordulóját. Ebből az alkalomból a pápa a beteggyógyítás terén végzett kiváló munkájáért egy érdemrenddel és dicsérő oklevéllel tüntette ki őt. A kitüntetést Schioppa pápai nuncius adta át az ünnepeltnek, majd levelében ezt

---

⁴ Forrás: Orvosi rendelő a körmendi várkastélyban. = Vasvármegye, 1917.

írta a pápának: „A magyarok szentnek tartják Batthyány-Strattmann Lászlót, és én biztosíthatom szentségedet, hogy valóban az is.”

*

BATTHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ HERCEG MEGADÓZTATOTT JÓTÉKONYSÁGA⁵

Nagyszerűen nemes működése nem maradhatott ismeretlen a hatóságok előtt sem, nem is maradt. Annyira nem maradt hogy az illetékes adóhatóság Batthyány-Strattmann László hercegre, mint az általa fenntartott kórház igazgató-főorvosára, kereseti adót is rótt ki – a kórháztól élvezett jövedelme után. Az adóhivatal megállapította, hogy mennyi fizetés járna a hercegnek a hercegtől, ha a herceg mint földbirtokos és kórházfenntartó fizetné a herceget mint tudósdokort, és ez után a jövedelem után ki is rótt a kereseti adót, amit a herceg rendszeresen meg is fizetett. Mindez így egyszerű történet csupán, portré egy nagy halott és egy kiváló ember jellemrajzához, de portré egyúttal a bürokráciáról. Azt hisszük, hogy aki azt a bizonyos keresetadót kivetette, éppen úgy érezte a helyzet fonákságát és furcsaságát, hogy a jótévőt megadóztatják a jósága után, mint ahogy ezt érzi mindenki.

*

BATTHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ HERCEG (1870–1931) VÉGRENDELETÉBŐL

„Életem egyik főfeladatának tűztem ki, hogy orvosi működésemmel a szenvedő emberiségnek szolgálatot tegyek és ezáltal a jó Istennek tetsző dolgokat cselekedjem. Az Úr Isten kegyelméből évek hosszú során át napról-napra dolgoztam kórházamban, tehetségemhez képest segítve beteg embertársaimon. E munkám volt forrása számtalan kegyelemnek és azon sok lelki örömmek, amely a magam és családom minden tagjának lelkében uralkodott. Azért, mint életemben mindig, e helyen is mély hálát adok a Teremtőnek, hogy az orvosi pályára hívott.”

***

Hg. Batthyány-Strattmann László egyetemi orvos- és bölcsész-tudor, cs. kir. Kamarás, az aranygyapjas rend lovagja, a Szent István-rend kiskeresztese, a pápai aransarkantyús rend vitéze, szkv. huszárhadnagy, a magyar országgyűlés felsőházának és a Magyar Tudományos Akadémia lev. és igazgató-tanácsának tagja, Vasvármegye örökös főispánja, Németújvár örökös ura, hitbizományi birtokos 1931. jan. 22-én este 10 órakor Bécsben elhunyt.

*

---

⁵ Forrás: Batthyány-Strattmann László herceg, = Világposta, 1931. No. 3. p. 93.

**BATTHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ HERCEG (1870–1931),
AKI EZREK LELKÉBE ÍRTA BE KITÖRÖLHETETLENÜL NEVÉT⁶**

Batthyány-Strattmann László herceg, az örökös jogú főrendi családok részéről választott tagtársunk hosszas betegeskedés után január 22-én Bécsben hunyt el.

Ideális lelkének sugallatait követve egész életét az orvostudományi munkásságnak és ennek kapcsán a felebaráti szeretet lankadatlan gyakorlásának szentelte. Kiváló szakképzettségét, mely külföldön is többször elismerésre talált, a saját vagyoni erejéből fenntartott kórházban a környék szegény betegei javára az évek hosszú során át nagy odaadással érvényesítette s jócselekedetei által ezek lelkébe írta be kitörölhetetlenül nevét. Halálával a magyar főúri társadalom és közélet egyik kimagasló alakját, tudományos életünk értékes tagját, több emberbaráti intézményünk nagylelkű pártfogóját veszítette el.

Nemes emlékének mai ülésünk jegyzőkönyvében való megörökítését tisztelettel indítványozom.

*

A HERCEG BATTHYÁNYHOZ CÍMZETT GYÓGYSZERTÁR⁷

1934. január 21-én, vasárnap volt a „Herceg Batthyány” gyógyszertár felavatása ... ugyanakkor leplezték le a gyógyszertár patrónusának, néhai herceg Batthyány Lászlónak a gyógyszertár helyiségében életnagyságú portréját, Guszich Jenő festőművész olajfestményét. A herceg három év előtt hunyt el ugyanezen a napon.

Kray István báró ecsetelte Batthyány hercegnek a nagy filantrópnek és szemorvosnak működését, s kitért a kapcsolatokra is, amelyek Baradlait a herceghez fűzték. Három évig voltak 36 év előtt a bécsi egyetemen hallgatótársak. Később Baradlai a herceg kórháza körzetében sok száz receptjét készítette el... A herceg halála után Baradlai írta meg a herceg élettörténetét, most pedig mint a nemes herceg apostoli működésének csodálója, újonnan felállított gyógyszertárát is róla nevezte el.

---

⁶ Forrás: Az országgyűlés felsőházának 1931. évi 94. ülése (1931. febr. 14.). In: Felsőházi Napló VI. köt. Bp., 1931. p. 67. Wlassics Gyula báró e beszédét az Országgyűlés Felsőházának elnökeként mondta.

⁷ Magyar Gyógyszerész, 1934. január 21.